

Address:

Nele & Francis Borchardt
Flat SC, 21/F, Tower 2, Phase 1, Festival City,
1 Mei Tin Road, Shatin, N.T.
999077 Hong Kong, SAR

E-post: nele.borchardt@felm.org
francis.borchardt@felm.org

Skype: Nele Borchardt

Ajavahe talvel +6h/suvel +5h

Néih hóu (tere), Eesti misjonitöö sõbrad!

Kuulsime, et meie töö vastu Hongkongis tuntakse Eestis huvi. Hea meelega kirjutame oma elu-olust ning oleme tänulikud iga eestpalve eest! Kolisime siia, Hiina Rahvavabariigi Hongkongi erihalduspiirkonda täpselt kaks aastat tagasi. Oleme siin Soome Misjoniseltsi (Suomen Lähetysseura, SLS) kaudu. Meie tööd toetab seni kuus Soome kogudust. **Meie peresse kuuluvad isa Francis (31 a), ema Nele (35 a), tütre Alexandra (4 a) ja Sophia (2 a).** Meiega elab ka filipiinlasest lastehoidja Liberty.

Francis on ameeriklane, pärit New Yorgist. Mina, Nele, olen eestlane ja pärit Pärnu-Jaagupist. Lapsepõlve suved olen veetnud vanaema juures Kuressaares, Kivi-Vigala põldudel meie maakodus ning teise vanaema juures. Francisega kohtusime 2004. aasta augustis Israelis arheoloogilistel kaevamistel. Järgmisel sügisel kolis Francis Helsingisse ja alustas doktoriõpinguid teoloogias.

Mina elasin Soomes juba alates 1996. aastast. 1996-1997 õppisin Raudaskylä Kristlikus koolis pedagoogikat ning 2000. aastal lõpetasin selle lisaks misjonisekretäri ja kiriku noorsootöötajana. 2008 kevadel sain Helsingi ülikoolist usuteaduse magistri paberid. Novembris 2009 ordineeriti mind Vantaankoski koguduse noorsootöö eest vastutava kirikuõpetaja asendajaks.

Kõigis oma töökohtades Soome kogudustes olgu kirikuõpetaja, noorsootöötaja või misjonisekretärina sain ma tunda, kui suure südamega toetavad Soome misjonisõbrad misjonäre kogu maailmas. Samal ajal tajun, et ka Eesti on üks suur misjonipõld. Nõnda soovime pidada oma palvetes meeles ka teid ja oleme ise tänulikud teie eestpalvete eest! Jeesus ütles: "Minge ja tehke kõik rahvad minu järgiteks..."

Francis kaitses doktorikraadi Helsingi ülikoolis 2012. aasta kevadel. Tema põhiaine on Vana Testament. Ameerikas keskendus ta eriti vanade Piibli keelte: heebrea, kreeka ja ladina õppimisele. Siin, Hongkongis, töötab Francis alates 2011. aasta augustist Vana Testamendi abiprofessorina Hongkongi Luterlikus Seminaris (LTS), mis sel aastal tähistab oma 100. aastapäeva. Seminaris õpib praegu umbes 320 täiskohaga üliõpilast ja 200 poole kohaga õpilast. Õpetajatest pooled (20) on misjonärid eri maadest, kes õpetavad peamiselt inglise keeles. Kohalikud professorid õpetavad nii mandariini (Mandri-Hiinas räägitav keel) kui kantoni (Hongkongi kohalik murre) hiina keeles. Hiina keeles on umbes 1000 eri murret/keelt.

Õpilasi on mitmest maast: Mandri-Hiinast, Laosest, Hongkongist, Kambodžast, Vietnamist, Myamarist, Nepalist, Indoneesiast, Lõuna-Koreast, Kanadast, Saksamaalt, Ameerikast, Norrast, Malaisiast, Singapurist, Inglismaalt, Taiwanilt ja Kamerunist. On nii bakalaureuse, magistri kui ka doktorikraadi taotlejad, samuti võib siin õppida kristliku raamatukogu hoidjaks ja diakooniatöötajaks. Francis õpetab nii sügis- kui ka kevadsemestril 2-3 kursust, juhendab magistri- ja doktorikraadi seminari ning tegutseb 12 õpilase tuutorina. Peale õpetamise kuuluvad õpetajad mitmetesse nõukogudusse ja näiteks Francis on kooli õppekava komitee liige, õpilasvahetuse rahvusvaheliste suhete arendamise nõukogu liige, seminari teoloogilise väljaande peatoimetaja jne.

Mina alustasin 2012. aasta juunis Hongkongi Hiina ülikoolis kantoni hiina keele 2-aastast õpet. Nagu arvata võite, nõuab hiina keele õppimine palju motivatsiooni ja püsivust, kuid seda mul õnneks jätkub. Iga kursus kestab 12 nädalat. Seejärel on umbes kuu aega puhkust ja siis algab järgmine kursus täie hooga peale. Kui kõik läheb plaani järgi, siis lõpetan kooli 2014. aasta suve lõpus. Pärast keeleõpinguid alustan tööd kirikuõpetajana koguduses või koolis, kuhu Hongkongi piiskop mind tööle suunab.

Meie vanem tütar Alexandra (sünd. 6.8.2009) käib iga päev 3,5 tundi koolis, mis nime poolest on lasteaed, kuid olemuselt rohkem kool. Päris kooli lähedavad lapsed siin 5-aastaselt. Alexandra koolis õpetatakse inglise keeles, kuid päris koolis peab ka tema mandariini hiina keelt õppima hakkama. Kodus räägime inglise ja eesti keeles. Alexandrale väga meeldib koolis käia. Sophia (sünd. 13.6.2011) saab tuleva suveni veel kodus olla. Sophia, nii nagu Alexandragi suurema osa päevast, on kodus koos lastehoidja Libertyga. Meile väga meeldib Hongkongis elada ja tunneme end siin nagu kodus.

Väljavõtteid meie maikuu kirjast, mis siis sai kirjutatud veel ainult soome keeles:

Meil on vist suvi – siin on aastaaegu raskem üksteisest eraldada –, kraad näitab üle +30C. Juba mõnda aega on olnud vihmaperiood. Ilm on siis tavaliselt hall ja pilvine. Tundub, nagu istuksid pidevalt saunas. Pea iga päev on äike ja paduvihm. Sadu võib kesta vaid pool

tundi, aga oh seda vee hulka ja murdunud okste kuhilaid. Sadu võib alata iga kell: eile läks keset päeva nii pimedaks, et ei näinud meetritki astuda. Vihma liigitatakse siin tugevuse järgi kolme klassi: kollane, punane ja must vihm. Viimase puhul jääb elu seisma, näiteks koolid ja lasteaiad on kinni.

Hongkongi veidi rohkem kui 7 miljonist elanikust on kristlasi 10%. Roomakatoliiklased ja protestandid jagunevad umbes pooleks. Enamiku elanikest moodustavad kas budistid või budismi-taoismi-konfutsianismi joontega rahvausundi esindajad. Meie lapsehoidja **Liberty** (pildil) kuulus algul katoliku kirikusse, aga 10 aastat tagasi Hongkongi kolides leidis ta tuttavate kaudu tee luterlikku kogudusse nimega Amazing Grace, kus oli veel palju filipiinlasi. Muusika ja tegutsemislust avaldasid Libertylle sellist muljet, et ta vahetas kogudust.

Koduabiliste vaba päev on tavaliselt pühapäeval. Kristlased nende seast veedavad selle tervenisti kirikus sõprade seltsis, jagades muresid ja rõõme, võttes osa piiblitundidest ja nii missast kui ka selle ettevalmistusest. Päeva lõpetab ühine toidulaud kirikus. Koguduse liikmed on jagunenud eri rühmadesse: näiteks muusikarühm, toitlustajad, jumalateenistuse meeskond, kirikumehed... Toitlustajad valmistavad kõigi jaoks õhtusöögi ja kirikumehede tiim ostab jumalateenistuse jaoks lilled, valmistab neist seaded ja abistab teenistusel. Muusikarühm valib jumalateenistuse laulud ja kirjutab nende sõnad, palved ja liturgia käigu powerpointile. Muusikud osalevad teenistusel ka solistide ja saateansamblina. Näiteks Liberty ülesanne on powerpointi koostamine ja trummimäng. Kogu see jumalateenistuse ettevalmistus tehakse argipäeviti töö kõrvalt.

Sellel peamiselt sisserändajaist (filipiinlastest koduabilised, naised) koosneval kogudusel on pikk ajalugu ja selle peaõpetajateks on olnud eri maade misjoni-organisatsioonide vaimulikke. Viimased paar aastat on koguduse peaõpetaja roll usaldatud Kamerunist pärit olevale mehele, **Royle**, kellest saab juunis teoloogiamagister pärast seminari lõpetamist. Kuna ta pole ordineeritud vaimulik, siis pole kogudus saanud igal pühapäeval armulauda pühitseda, vaid armulaua käikse kaks korda kuus. Taolist praktikat esineb siin kuuldavasti enamikus teisteski luterlikes kogudustes.

Nädalalõppudel tänavail liikudes näeme kas sildade all või kus iganes veidigi varjulises paigas sadu piknikku pidavaid naisi. Igal pühapäeval möödume kirikuteel ühest seltskonnast, kes peavad bussipargi väljakul ilmselt jumalateenistust. Neil naistel on seljas parimad riided, nad istuvad ringis, laulavad, tantsivad ja einestavad koos. Liberty jutu järgi veetis ka tema enne Amazing Grace leidmist vabad päevad tänaval ja sildade all, enne kui kogudusest ta kodu sai, vaimsest kodust rääkimata.

Pühapäevad Jumala sõna juures on nende naiste jaoks päästerõngas. Armas sõber, soovin, et sinagi palvetaksid, et olukorrale leiduks lahendus. Palvetagem, et Hongkongi luterlik kirik näeks vajadust arendada sisserändajatega tehtavat tööd ning hoolitseks muuhulgas töötajate staatuse eest. Sildade all on liiga palju inimesi, kes ei tea kristlusest ilmselt midagi. Palvetage, et neid inimesi osataks rohkem hinnata.

Paljud doktorikraadi taotlejad **Hongkongi Luterlikus Seminaris** (pildil) on pärit kehvadest tingimustest ja on sunnitud oma pered teadustöö aastateks maha jätma. Kui kõik läheb plaanipäraselt, sooritatakse uurimustöö kolme aastaga. Vahel juhtub, et õpingud jäävad pooleli, sest kodukoha kirik või seminar vajab neid tungivalt kohapeal või on peres keeruline olukord.

Septembri kiri 2013

Natuke rohkem kui kuu aega tagasi tulime tagasi koju, Hongkongi.

On selline tunne, nagu sellestki oleks juba igavik. Meil oli üsna kiire ja plaane täis suvi, kuid pärast seda on olnud veel kiirem. Hakkasime kohe uut korterit otsima, sest 2-aastane rendileping eelmises kodus lõppes. Leidsime uue kodu pärast 20 korteri vaatamist. Suurim probleem Hongkongis on maa kallidus ja üür on seega väga suur, ehkki korterid on väikesed. Enamikku tubadest ei mahu peale voodi midagi. Siin ollakse väga head ruumikasutajad: palju on narisid jne. Elutuba on suurem, kuid näiteks kappide paigutamiseks kohta ei ole. Tihti on korteri omanikud mööblit sisse ehitanud ja see oli peamiseks põhjuseks, miks pidime nii mitu korterit läbi käima. Üks maakler vihastas, kui mõõtsime tubade suurusi, ja teatas, et peaksime praeguse mööbli lihtsalt minema viskama ja uude kodusse sobiva ostma. Kuna praegune mööbel on vaid kaks aastat vana, ei loobu me loomulikult nendest ...

Pildil all:
maikuu
sünnipäevalaste
õnnitlemine ja
emadepäev
koguduses.
Keskel Roy.

Suuremaid kortereid leiduks, kuid need eeldavad autot, kuna asuvad tihti kõrgel mäel ja igapäevane laste kooli ja lasteaeda viimine osutuks probleemiks. Hongkongis on väga hea ühistranspordi võrgustik: on kiirronge, mitme suurusega busse jne. Kui elu- ja töökoht on transpordi lähedal, pole autot vaja. Meie oleme harjunud ainult ühistransporti kasutama. Meie uus kodu on endisest ainult kahe rongipeatuse kaugusel (7 min.) Tai Wai's. Siin on ka Alexandra lasteaed. Nüüd ei pea me enam koolibussi eest maksma, sest Alexandra jalutab iga päev isa Francisega ja ühe teise klassikaaslasega kooli. Kool on 20 minuti jalutuskäigu kaugusel ja õnneks on mägi üsna kerge tõusuga. Pärast kooli jalutab Alexandra sõbranna ja tema lapsehoidjaga koju tagasi. Kui meie endise kodu majas elas 1200 peret, siis siin elab 4500 peret. Ka paar Alexandra klassiõde elavad siin, seega on tal palju sõpru, kellega peale kooli iga päev mängida. Ka õueala on suurem, jalgrattaga sõitmiseks ja jooksmiseks on rohkem ruumi.

Kui saime teada, et kolime teise kohta, kurvastasime natuke, et Alexandra ja Sophia vanad sõbrad jäävad maha. Kuid nüüd oleme sellegi lahendanud: tüdrukute parimad sõbrannad Hanan ja Clover hakkavad iga nädal meil külas käima.

Pildil on **vaade meie magamistoa aknast**, mille laial aknalaual on minu "töölaud": padja moodi istumistool ja alus sülearvutile. Kui tulen ülikoolist koju, õpin seal hiina keelt ja töötan arvutiga.

Möödunud suvel meil oli esimest korda võimalus külastada meie **tugikogudusi** Soomes: Saarijärvi, Ylöjärvi, Kotka, Kälviä, Kannus ja Vantaankoski kogudusi. Varem olime käinud ainult Vantaankoski kirikus, kus ma, Nele, pea aasta kirikuõpetajana töötasin. Meile oli üllatus, kui ilusad puukirikud ülejäänud kogudustes olid. Mitmes koguduses oli misjonitöö toetamiseks kohvik ja käsitöö müügipunkt. Suur tänu kõigile vabatahtlikele, kes misjonitöö toetamiseks vabatahtlikena toimetavad! Saarijärvi koguduse Tapulikahvio (Kirkikukellatornikohvik) ja Ylöjärvi koguduse Unelmatupa (Unistustetuba) koguvad vabatahtlike abiga raha misjonitöö tugemiseks! Suur tänu kõigile, kes seal toimetavad, sinna käsitöötooteid teevad ja seal ostmas käivad!

Positiivselt üllatas meid, kui mitmes kirikus lastega peredega arvestatakse. Mitmesse vanasse puukirikussegi oli lastele mängimis- ja lugemisnurk sisse seatud. Meile jäi tunne, et neis kogudustes on tõesti nii noored kui vanad pühapäeval kirikusse teretunud. Kolmes koguduses oli meil võimalus osaleda jumalateenistusel. Enne olin natuke mures, et kuidas mul õnnestub meie noorema lapse märkamata jutlust pidama minna, kuid tänu lastenurgale sujus kõik kui lepsi reega.

Pildidel Saarijärvi koguduse misjonitööd toetav **Kirkikukellatornikohvik** ja külaskäik **koduloomade parki ja talumuseumi** Kälviäs, kus meie linnatüdrukud said võimaluse traktori rooli minna! Loomade nägemine ei ole meie lastele tegelikult haruldane, sest ka siin Hongkongis on akvaariumid jms, kuid see, et looma võib sulle võtta ja teda silitada, oli elamus eriti Alexandrale.

Igas koguduses oli meil isemoodi programm. Osi kogudusi külastasime nädalavahetusel, mina jutlustasin jumalateenistustel. Osalesime leerikooli laagrites ja ühes käisime lastelaagris. Igas koguduses pidasime kõigile huvilistele Hongkongi tutvustava piltidega esitluse, kus rääkisime oma tööst ja keeleõpingutest. Meile väga meeldis, et igas kohas oli piisavalt aega tutvuda nii linnaga kui ka koguduse ruumide ja eluga.

Kotka koguduse leerikoolilastega sündis väga hea side. Kannuse koguduses esitas enne meie programmi algust hea kitarrimängu- ja lauluoskusega koguduse noor gospelmuusiku Juha Tapio ja enda kirjutatud kristlikke laule. Osa kogudusi organiseeris üheks külästuspäevaks vahvat tegemist ka meie lastele. Mis meid suuresti veel rõõmustas, oli see, et kuigi koguduste külastamine sattus suvepuhkuste ajale, oli meid kuulama tulnud palju inimesi. Olime üllatunud, kui palju endiseid ja praeguseid misjonitöötajaid oli tulnud meid tervitama. Südamlikud tänud teile kõigile!

Oleme siimaani hämmastunud ja tänulikud koguduste soojast vastuvõtust ja meie külastuste heast organiseerimisest. Suur tänu kõigile töötajatele, kes organiseerisid meie reise oma igapäevatöö osana, kuid ka kõigile vabatahtlikele ja misjonitöö sõpradele, kes meid võõrustasid ja meile laua ande pakkusid. Suur tänu Olavi ja Maija Vuorile Saarijärvelt, Vuokko Lipponen'ile Ylöjärvelt, Samile Kotkast, Tanja Halmekangasele Kälviäst ja Tuija, Terho ja Alma Pajukoskile Kannusest. Suur tänu, et saime nende kodudes ööbida!

Mitmes koguduses saadeti meid teele õnnistades. Eriti jäi meelde **Yløjärvilaste õnnistus** (pildil), millest said osa võtta kõik soovijad. Kogunesime Sirpa ja Matti Heinoneni kodus, kus rääkisime oma elust ja tööst. Suured tänud kingituste eest, mis tagasiteel kõik napilt kohvritesse mahtusid! Õnnistussõnad ja eestpalved kannavad meid iga päev!

Oleme pannud internetti (kuni 31.01.14) 530 pilti meie suvisest Soome koguduste külastusest:

Saarijärvi: <https://www.dropbox.com/sh/ncqkusxnr33d6d1/dorwAC7M9T>
Yløjärvi: <https://www.dropbox.com/sh/wwbtuklpwttvc2/LxOuRUo1yU>
Kotka: <https://www.dropbox.com/sh/w80hkxil5xonjse/mRav6zx5yG>
Kälviä: https://www.dropbox.com/sh/t2m7as6zcvgl1ssr/Ln3r3v7__X
Kannus: <https://www.dropbox.com/sh/o0b7ctui8cd5usv/X8QWQhtfSF>
Vantaankoski: <https://www.dropbox.com/sh/0k6i8c9d5b86ccu/Z7bydto1fR>

Palun võtke minuga (Nelega) ühendust, kui pilte kuskil avaldada soovite (näiteks lehes vm) või vajate mõnest pildist suurema kvaliteediga faili.

Septembri alguses alustas Alexandra lasteaia teises klassis (K2). Lasteaiad meenutavad aasia kultuurile kohaselt rohkem koole kui lasteaedu. Järgmisel aastal, ehk 5-aastaselt peab Alexandra juba päris kooli minema. Ei ole sugugi kindel, et Alexandra saab soovitud koolis koha, sest ka väikestele lastele on siin sisseastumiseksamid ehk vestlused. Enne eksameid on n.ö. eelvalimine, mis tähendab seda, et kooli õpetajad tulevad lapsi lasteaedadesse jälgima ja teevad siis lastest paremusjärjestuse. Meile see ei meeldi, kuid muud võimalusi ei ole. Aasia kultuuris näib edukus olevat üks tähtsamaid asju, sellepärast on juba väikestel lastel peale lasteaeda iga päev 1-2 harrastust enese arendamiseks.

Meie laseme oma lastel lapsed olla. Laste parim tegevus on mängimine. Rõõmustame selle üle, et Alexandrale väga meeldib lasteaia käia ja tal on seal palju sõpru. See on rahvusvaheline lasteaed, kus käivad küll peamiselt kohalikud lapsed, kuid seal räägitakse inglise keelt. Lasteaia päeva pikkus on vaid 3,5 tundi. Lapsed lähevad siin lasteaeda 3-aastaselt või natuke varem. Meie Sophia saab kolmeks järgmise aasta juunis.

Francis õpetab ka sel sügisel igal nädalal kahte Vana Testamendi kursust: Hesekeeli raamatut ning Taanieli ja juutide apogrüüfe. Lisaks juhendab ta ka magistritöid ja doktorikraadi seminari; on 9 õpilase juhendaja, mis tähendab seda, et ta organiseerib neile kord kuus koosolekuid. Eelmisel nädalal käisid need õpilased meie uues kodus. Pärast palvust sõime koos õhtust ja seejärel vestlesime jumalasuhte hoidmisest ja palvetamise tähendusest.

Francis on seminaris õpetanud nüüd juba kaks aastat. Kogu aeg antakse talle vastutust juurde. Ta valiti just kooli ingliskeelse teoloogilise ajakirja peatoimetajaks. Lisaks sellele on ta endiselt hõivatud seminari tööd arendava mitme komiteega. Ta osaleb ka seminari uue 2-aastase õppeprogrammi loomisel. Francis palub teilt eestpalveid, et Jumal juhataks selle rühma liikmeid tegema sellist kursuseplaani, mis vastaks õpilaste vajadustele ja arendaks kooli taset. Sel aastal on uusi õpilasi ka Saksamaalt ja üks isegi Ameerikast, kes plaanib siin usuteaduste magistrikraadi omandada. Francisele tuli juhendatavaks ka esimene doktorikraadi kaitsja.

Mina, Nele, alustasin septembri keskel kantoni hiina keele neljandat kursust. Olen õppinud ülikoolis juba aasta ja aasta on veel ees. Aasia keelte õppimine võtab aega. Käin loengutel kolmel päeval nädalas, aga reede pärastlõunati õpin eraõpetajaga veel kristlikku sõnavara ja Piiblit, sest ülikoolis ei õpetata enam protestantlikku sõnavara, vaid ainult katoliku kantonit.

Reede hommikuti olen kolm tundi keelepraktikal. Esmalt osalen umbes tunnisel hommikupalvusel ja seejärel lähen kristlikku vanadekodusse, kus aitan sotsiaaltöötajatel elanikke toita ja ajan kõbusamate taatide-memmedega juttu ka. Olen oodanud keelepraktikat eelmisest kevadest saati. Soovin, et see muudaks mu keelt sujuvamaks ja kiiremaks. Neljandal kursusel on kaks korda rohkem uusi sõnu kui oli kolmandal, nii et püsivust ja õppimise motivatsiooni on iga päev vaja.

TÄNU- JA EESTPALVEID:

- Täname hästi sujunud koguduste külastuste eest ning iga toetajat ja eestpalvetajat.
- Oleme tänulikud suvepuhkuse eest, mille veetsime Eestis Nele pere ja sugulaste juures, ning koduteel nädalavahetuse eest Saksamaal, mille veetsime Ameerikast meiega kohtuma tulnud Francise ema ja vennaga.
- Täname uue kodu leidmise ja sujuvalt edenenud kolimise eest.

- Palume õnnistust Hongkongi Luterliku Seminari sügissemestrile, kõigile uutele ja praegustele õpetajatele. Eriti palume õnnistust seminari uue 2-aastase õppekava koostajate tööle.
- Palume, et palvetaksite Nele kantoni hiina keele õpingute eest, et jätkuks püsivust uute sõnade õppimises, kristliku keele omandamises ja õnnistust keelepraktikas.
- Palume, et püsiksime terveina ja et perel oleks rohkem aega, mida üheskoos veeta.

Pauluse teises kirjas korintlastele (5:15) kirjutatakse: **”Ta on surnud kõikide eest, et elavad ei elaks enam enestele, vaid temale, kes on nende eest surnud ja üles äratatud.”**

Olgem rõõmsad Taevaisa hoolitsuse üle, ärgem jäägem kodusohvadele käed rüpes istuma, vaid teenigem Jumalat suure rõõmuga.

Peame parajasti läbirääkimisi, mil viisil võime ka Eesti kogudusi teenida. Õnnistatud sügise jätku teile!

Nele, Francis, Alexandra ja Sophia Borchardt

Kui soovite meie kirju, saatke oma e-posti aadressil: mk@eelk.ee

Kui soovite mustvalgeid kirju paberil, saatke oma postiaadress aadressil:

EELK Misjonikeskus, Tehnika 115, 10139 Tallinn, või öelge telefoni teel: 6464 760.

Postiga saates oleks tore, kui saaksite tasuta aastase postikulu 5 € EELK Misjonikeskuse arveldusarvetele 1120254269 Swedbank, või 10602016015008 SEB. **Oleme väga tänulikud ka eestpoolse toetuse eest meie tööle!**